

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто шляхи державного регулювання вітчизняного бізнесу в умовах повномасштабної війни. Проаналізовано локальні та державні ініціативи підтримки підприємців.

Ключові слова: державне регулювання, економічна криза, підтримка бізнесу, безробіття.

Abstract

The ways of state regulation of domestic business in the conditions of full-scale war are considered. Local and state initiatives to support entrepreneurs are analyzed.

Keywords: government regulation, economic crisis, business support, unemployment.

Вступ

Війна – це потужна криза для економіки, яка супроводжуються зупинкою бізнес-процесів, скороченням надходжень до бюджету та чисельним зростанням безробіття. Сьогодні, протягом четвертого місяця повномасштабної російсько-української війни, вітчизняному малому та середньому бізнесу надважливо впоратися з великими, часто непосильними, проблемами та понад усе зберегти власну справу задля підтримки країни, адже це – кошти до держбюджету, рух економіки, робочі місця. За останні три місяці український бізнес втратив в рази більше, ніж за два роки пандемії.

За оцінками [Національного банку](#), інфляційний тиск зберігатиметься й надалі. За підсумками 2022 року інфляція може перевищити 20 %, але залишатиметься контрольованою [1].

Позитивними факторами для стабілізації економіки є позбавлення економічної активності у відносно спокійних регіонах. Малий та середній бізнес поступово відновлює свою діяльність, долаючи виклики воєнного часу [1].

Основний зміст

Українська влада ухвалила низку рішень для підтримки малого та середнього бізнесу. Важливим кроком було зниження податкового навантаження – в березні Верховна Рада України запровадила додаткові податкові стимули для підтримки бізнесу під час війни. Відповідно до даного закону станом на початок квітня майже 150 тис. компаній подали заявку на перехід на зменшену податкову ставку.

На час війни уряд запусив безвідсоткове кредитування бізнесу, знявши всі обмеження по програмі пільгового кредитування «5-7-9 відсотків». Максимальна сума кредиту для підприємців наразі складає 60 млн. грн. Станом на 27 травня 2022 року від початку старту програми підприємці отримали 41,5 тис. кредитів на загальну суму 114 млрд. грн. Це переважно підприємства сільського господарства (51 %), торгівлі і виробництва (22,5 %) та промислової переробки (14.5 %) [2].

Важливою ініціативою стала програма релокації підприємств із зон бойових дій у центральні та західні регіони України. Підприємствам створюють умови для роботи на новому місці та можливості для працевлаштування внутрішньо переміщених осіб. За інформацією [Міністерства економіки України](#), станом на 28 травня 2022 року більше 600 підприємств з різних регіонів України переміщено в центральні і західні області, 390 з них вже відновили свою роботу на нових майданчиках. Ще 87 підприємств знаходяться на різних стадіях транспортування [3].

Зокрема, скориставшись програмою релокації до Вінниці переїхало 20 підприємств. Це дев'ять бізнесів із Маріуполя, чотири – із Харкова, три – із Києва, три – із Херсона та один бізнес із Дніпра. Серед напрямів, на яких спеціалізуються ці підприємства, - логістична сфера, металообробка, виробництво устаткування, оптова торгівля, текстильна промисловість, допоміжна діяльність у рослинниц-

тві тощо. Одним із потужних переміщених підприємств є завод харківської компанії UBC Group – лідер з виробництва холодильного обладнання на світовому ринку [4]. (Варто зауважити, що до штату працівників компанії у Вінницькій філії, яка почала повноцінно працювати на теренах Вінниччини ще у 2018 році, залучено інженерів різних спеціальностей, менеджерів, ІТ-спеціалістів, фахівців з моніторингу доквілля з-поміж випускників Вінницького національного технічного університету. З року в рік третьокурсники ВНТУ активно стажуються на підприємстві у період проходження виробничої практики). Вінницька міська рада повідомляє, що станом на кінець травня ще вісім підприємств подали заявки та планують релокувати до Вінниці. Програма переміщення бізнесу – це win-win в цих непростих умовах. Громади, куди переїжджає бізнес, отримують нові робочі місця і додаткові кошти до місцевого бюджету. Підприємці, що релокували бізнес, можуть продовжити свою справу, заробляти і платити податки.

На державній платформі «Дія.Бізнес» створено окремий розділ «wartime» [5] з урядовими й приватними програмами підтримки бізнесу в умовах війни. Зокрема, у розділі надається детальна інформація про актуальні державні та донорські програми, приватні ініціативи підтримки підприємців в умовах війни. Власники бізнесу можуть дізнатися деталі щодо: працевлаштування внутрішньо переміщених осіб; тимчасового переміщення підприємств із постраждалих під час війни регіонів; кредитування підприємств за програмою «5-7-9 %» та кредитування аграріїв; експорту в умовах війни тощо.

Висновки

Український уряд з перших днів війни впроваджує регуляторні програми державної підтримки, щоб допомогти представникам малого та середнього бізнесу пройти економічну кризу з мінімальними витратами. Створюються максимально можливі та зручні умови для ведення бізнесу, аби допомогти підприємцям відновити роботу або ж розпочати нову власну справу там, де вони вважатимуть за доцільне. Працюючий бізнес – це основа економічної стабільності країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коментар Національного банку про поточний стан та перспективи економіки України (офіційний сайт Національного банку України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-pro-potochniy-stan-ta-perspektivi-ekonomiki-ukrayini>.
2. Український бізнес отримав понад 114 мільярдів гривень пільгових кредитів (офіційний сайт Міністерства економіки України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=aedddb79-e08a-4810-aae4-1216ae375eb1&title=UkrainskiiBiznesOtrimavPonad114-MiliardivGrivenPilgovikhKreditiv>.
3. Релокація бізнесу: переїзд завершили понад 600 підприємств, 340 відновили роботу (офіційний сайт Міністерства економіки України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c6d9e305-b4b9-4aea-8ab9-3b426fbb6615&title=RelokatsiiaBiznesu-PereizdZavershiliPonad600-Pidprimstv-340-VidnoviliRobotu>.
4. Вже 20 релокованих підприємств зупинились у Вінниці – Сергій Моргунов (офіційний сайт Вінницької міської ради) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.vmr.gov.ua/vzhe-20-relokovanykh-pidpriemstv-zupynyls-u-vinnytsi-serhii-morhunov>.
5. Державна платформа «Дія.Бізнес» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://business.diia.gov.ua/wartime>.
6. Moskalenko O. How is the post-pandemic economy transforming into a post-war economy in Ukraine: challenges for economic policy and society? / Oleksandra Moskalenko // Bezpieczny Bank. – 2022/ – № 1 (86).

Олена Миколаївна Косарук – к. пед. н., доцент кафедри інтеграції навчання з виробництвом, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Kosaruk Olena M. – Ph. D., Associate Professor of the Department of Training and Production Integration, Vinnytsia national technical university, Vinnytsia.